

Odluka:

VSRH Rev 752/2011-2

Zbirni podatci

Broj odluke: Rev 752/2011-2

Datum odluke: 30.12.2014

Vrsta odluke: Presuda

Vrsta predmeta: Građanski - revizija

Odjel: GRAĐANSKI ODJEL

[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Tekst

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Rev 752/11-2

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Ivana Mikšića predsjednika vijeća, mr. sc. Lucije Čimić članice vijeća, Jasenke Žabčić članice vijeća, Dragan Katića člana vijeća i suca izvijestitelja i Darka Milkovića člana vijeća, u pravnoj stvari tužitelja F. K. vlasnika „M.“ obrta ..., F., V., zastupanog po punomoćniku mr. sc. R. F., odvjetniku u P., protiv I-tuženice A. P. i II-tuženika B. P., oboje iz F., koje zastupaju punomoćnici iz Zajedničkog odvjetničkog ureda M. K., R. M.-B. i L. M., odvjetnici u P., radi utvrđenja ništavosti ugovora o darovanju, odlučujući o reviziji tuženika protiv presude Županijskog suda u Puli-Pola br. GŽ-1793/09-4 od 27. rujna 2010., kojom je potvrđena presuda Općinskog suda u Puli-Pola br. P-1206/08-15 od 20. veljače 2009., u sjednici održanoj 30. prosinca 2014.,

p r e s u d i o j e:

Odbija se kao neosnovana revizija tuženika u odnosu na dio pobijane presude kojom je potvrđena prvostupanjska odluka u dijelu pod točkom I. izreke, kojim je naloženo brisanje upisanog prava vlasništva u k.o. F. s imena B. P. u 1/2 dijela i upis tog prava na ime A. P.

Prihvaća se revizija tuženika i djelomično preinačuje pobijana presuda u dijelu u kojem je potvrđena presuda suda prvog stupnja pod točkom I. izreke, kojim je utvrđena ništavost ugovora o darovanju, kao i u odluci o troškovima postupka pod točkom II. izreke i sudi:

Odbija se tužbeni zahtjev u dijelu kojim se traži utvrđenje ništavosti ugovora o darovanju zaključenog 28. studenoga 2005., a ovjerenog kod javnog bilježnika F. Č. dana 2. prosinca 2005. pod brojem OV-8074/05 između prvotuženice A. P. kao darovateljice i drugotuženika B. P. kao daroprimatelja u pogledu nekretnina upisanih kao kč.br. 796/65, kč.br. 796/18, kč.br. 796/63, kč.br. 796/64, kč.br. 430/zgr u zk.ul. 307 k.o. F.

Svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Obrazloženje

Prvostupanjskom presudom suđeno je:

„I. Utvrđuje se da je Ugovor o darovanju zaključen dana 28. studenog 2005. godine, a ovjeren kod javnog bilježnika F. Č. dana 2. prosinca 2005. godine pod brojem OV-8074/05 između prvotuženice A. P. kao darovateljice i drugotuženika B. P. kao daroprimatelja ništav u pogledu nekretnina upisanih kao kč.br. 796/65, kč.br. 796/18, kč.br. 796/63, kč.br. 796/64, kč.br. 430/zgr u zk.ul. 307 k.o. F., pa se nalaže brisanje upisa prava vlasništva na nekretninama upisanim kao kč.br. 430/zgr, kč.br. 796/18, kč.br. 796/63, kč.br. 796/64, kč.br. 796/65, sve u zk.ul. 307 k.o. F. s imena B. P. upisanog kao suvlasnika istih u 1/2 dijela i upis prava vlasništva na tim nekretninama na ime A. P.

II. Nalaže se tuženicama da tužitelju solidarno naknade prouzročeni mu parnični trošak u ukupnom iznosu od 13.395,00 kn u roku od 15 dana, dok se sa preostalim dijelom zahtjeva za naknadom troškova postupka u iznosu od 4.575,00 kn odbija kao neosnovan.

III. Odbija se zahtjev tuženika za naknadom prouzročenog im parničnog troška u ukupnom iznosu od 12.880,00 kn u cijelosti kao neosnovan.“

Drugostupanjskom presudom odbijena je žalba tuženika i potvrđena prvostupanjska presuda.

Protiv drugostupanjske presude tuženici su podnijeli reviziju iz članka 382. stavak 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11-pročišćeni tekst, 25/13 i 28/13 - u daljnjem tekstu: ZPP), pobijajući je zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavak 2. točke 11. ZPP-a i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se prihvati reviziju i ukinu nižestupanjske presude te predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužitelj osporava sve revizijske navode predlažući odbijanje revizije kao neosnovane. Zatražio je troškove nastale podnošenjem odgovora na reviziju.

Revizija je djelomično osnovana.

Predmet spora je tužbeni zahtjev na utvrđenje ništavim ugovora o darovanju nekretnina sklopljenog 28. studenoga 2005. između prvotuženice kao darovateljice i drugotuženika kao obdarenika, kao i zahtjev za brisanje uknjižbe prava vlasništva drugotuženika provedene na temelju tog ugovora i uspostavi upis darovanih nekretnina na ime prvotuženice A. P.

Svoj tužbeni zahtjev tužitelj temelji na tvrdnji da je pravomoćnom djelomičnom presudom Općinskog suda u Puli br. P-1709/02 od 15. prosinca 2004., utvrđen vlasnikom nekretnina iz tužbenog zahtjeva te mu je prvotuženica na temelju te presude dužna izdati zemljišnoknjižnu ispravu podobnu za knjižni upis prava vlasništva za 1/2 dijela spornih nekretnina, koje je u drugoj polovici suvlasnik treća osoba. Tužitelj tvrdi da je za vrijeme dok se vodio ovaj sudski postupak i dok je postojala spomenuta nepravomoćna djelomična presuda, sporne nekretnine tuženica darovala drugotuženiku svom sinu, koji da je kao i prvotuženica, također znao da je u vezi spornih nekretnina bio u tijeku sudski postupak.

U postupku koji je prethodio reviziji utvrđeno je da je djelomična presuda kojom je tužitelj utvrđen vlasnikom spornih nekretnina i kojom je tuženici A. P. naloženo da tužitelju izda tabularnu ispravu podobnu za zemljišnoknjižni upis prava vlasništva na tim nekretninama u dijelu u kojem je ona upisana kao suvlasnica (1/2), postala pravomoćna 12. lipnja 2006. Također je utvrđeno da su obdareniku, sinu prvotuženice, bile poznate sve okolnosti u vezi parnice br. P-1709/02 i djelomične presude od 15. prosinca 2004., ali i to da u zemljišnim knjigama nije bilo nikakve zabilježbe koja bi upućivala na zapreku ili zabranu prijenosa prava vlasništva spornih nekretnina na ime drugotuženika.

Slijedom toga, nižestupanjski sudovi prihvaćaju tužbeni zahtjev utvrđujući da je sporni ugovor o darovanju ništav u smislu članka 103. Zakona o obveznim odnosima, („Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01, u daljnjem tekstu: ZOO) i to zato jer su tuženici znali za parnicu i djelomičnu presudu br. P-1709/02 kojom je tužitelj utvrđen vlasnikom. Stoga zaključuju da je sporni ugovor protivan javnom moralu jer je sklopljen isključivo s ciljem da se onemogući tužiteljev upis prava vlasništva na spornim nekretninama.

Međutim, navedeno pravno shvaćanje ovom revizijskom sudu nije prihvatljivo jer je posljedica pogrešne primjene materijalnog prava.

Naime, suprotno zaključivanju nižestupanjskih sudova, čak i onda kad je netko znajući da to radi, otuđio tuđu stvar i sve kad bi takva tvrdnja u ovom slučaju bila točna - to ne daje pravo trećoj osobi koja polaže pravo vlasništva na darovanoj stvari da zahtijeva utvrđenje ništavim ugovora o darovanju.

Prema tome, okolnost darovanja tuđe stvari, a kamoli one stvari čije je pravo vlasništva kao u ovom slučaju još bilo sporno, sama po sebi ne čini ništavim ugovor o darovanju. To proizlazi iz odredbe članka 460. ZOO-a koja se na odgovarajući način može primijeniti i kad je riječ o darovanju. Prema toj odredbi otuđenje tuđe stvari obvezuje ugovaratelje, a jedino stjecatelj ima uz odgovarajuće pretpostavke pravo raskinuti ugovor i zahtijevati naknadu štete (tako i u Rev-970/90 od 27. rujna 1990., Rev-388/88 od 28. prosinca 1988. i Rev-2252/14-3 od 9. prosinca 2014.).

U ovom je slučaju prvotuženica u vrijeme darovanja predmetnih nekretnina bila upisana zemljišnoknjižna suvlasnica, s tim da raspolaganje i opterećenje tim nekretninama nije bilo pod nikakvim pravnim zabranama koje bi na bilo koji način utjecale na raspoložbu

prvotuženice. S druge strane, u vrijeme spornog darovanja tužitelj još uvijek nije raspolagao pravomoćnom presudom iz koje bi nesumnjivo proizlazio njegovo pravo vlasništva na darovanim nekretninama jer se vlasništvo nekretnina na temelju odluke suda stječe tek u trenutku pravomoćnosti sudske odluke (članak 126. stavak 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 90/10, 143/12 i 152/14 - u daljnjem tekstu: ZV).

Slijedom toga, nije nemoralno i protivno javnom moralu kada uknjiženi vlasnik, neovisno što se o njegovom pravu vlasništva na nekretninama vodi parnica i što o tome postoji nepravomoćna prvostupanjska presuda, darovnim ugovorom otuđi svoj suvlasnički dio nekretnina i to iz jednostavnog razloga jer je vlasnik na takav način postupao u okviru svojih vlasničkih ovlaštenja i kao svaki drugi vlasnik. Međutim, okolnost da su otuđivatelj i stjecatelj bile poznate okolnosti iz kojih se moglo zaključiti da je pravo vlasništva darovanih nekretnina sporno i da postoji osoba koja u parnici protiv otuđitelja tvrdi da je izvanknjižni vlasnik, bez daljnjega utječu na dobru vjeru stjecatelja, ali ne i na ništavost samog ugovora o darovanju.

Sukladno tome zahtjev za utvrđenje ništavosti predmetnog darovnog ugovora revizijski sud je ocijenio neosnovanim, stoga je prihvatio reviziju tuženika i pravilnom primjenom materijalnog prava djelomično preinačio pobijanu presudu u dijelu u kojem je utvrđena ništavost ugovora o darovanju (članak 395. stavak 1. ZPP-a).

Za razliku od navedenog, nižestupanjski sudovi su osnovano prihvatili dio tužbenog zahtjeva za uspostavu upisa kakav je bio prije provedbe spornog ugovora.

To je zato jer je tužitelj dokazao da je do zaključenja glavne rasprave u ovom postupku, na temelju pravomoćne sudske odluke br. P-1709/02 postao izvanknjižnim vlasnikom spornih nekretnina i da na temelju te presude prema prvotuženici ima obveznopravni zahtjev na izdavanje zemljišnoknjižne isprave podobne za upis njegovog prava (su)vlasništva. Nasuprot tome, drugotuženik u ovom slučaju nije mogao steći pravo vlasništva uknjižbom spornog ugovora o darovanju u zemljišnim knjigama jer mu je zato, prema utvrđenjima nižestupanijskih sudova, nedostajala dobra vjera budući je dobro znao da je pravo vlasništva darovateljice sporno i da tužitelj, kao izvanknjižni vlasnik na temelju nepravomoćne presude protiv darovateljice, polaže pravo vlasništva na tim nekretninama (članak 122. ZVDSP-a).

Prema članku 127. stavak 1. i 2. ZVDSP-a, tko stekne pravo vlasništva nekretnine odlukom suda ili drugoga tijela, ovlašten je ishoditi upis stečenoga prava vlasništva u zemljišnoj knjizi. Vlasništvo nekretnine stečeno odlukom suda ili drugoga tijela ne može se suprotstaviti pravu onoga koji je, postupajući s povjerenjem u zemljišne knjige, u dobroj vjeri upisao svoje pravo na nekretnini dok još pravo koje je bilo stečeno odlukom suda ili drugoga tijela nije bilo upisano.

Slijedom toga, nepostojanje dobre vjere drugotuženika u ovom slučaju ima za posljedicu da upis vlasništva kojeg je ishodio, nema pravni učinak prema vlasniku otuđenih nekretnina koji je ovlašten zahtijevati uspostavu ranijeg zemljišno-knjižnog stanja kako bi kao izvanknjižni nositelj prava vlasništva otuđenih nekretnina, od prvotuženice kao upisanog neistinitog vlasnika, mogao zahtijevati i ishoditi uknjižbu svog prava vlasništva.

U konkretnom slučaju, budući je pravomoćnom presudom utvrđeno vlasništvo tužitelja na spornim nekretninama i ujedno naloženo prvotuženici, koja je te nekretnine darovala drugotuženiku, da mu izda zemljišnoknjižnu ispravu za upis njegovog prava vlasništva koju će u protivnom zamijeniti ta presuda (P-1709/02), to se navedeni upis ne bi mogao provesti ako prethodno nije provedeno brisanje upisa drugotuženikovog vlasništva.

Prema tome, glede zahtjeva za brisanje provedene uknjižbe materijalno pravo nije pogrešno primijenjeno pa je na temelju odredbe iz članka 393. ZPP-a, u tom dijelu valjalo odbiti reviziju tuženika kao neosnovanu.

Odluka o troškovima postupka donesena je na temelju članka 154. stavak 2. ZPP-a budući su stranke ostvarile podjednak uspjeh u postupku.

Zagreb, 30. prosinca 2014.

Predsjednik vijeća:
Ivan Mikšić, v.r.